

Schaalvergroting leidt tot pluralisme

ALGEMEEN ZIEKENHUIS JAN PORTAELS IN VILVOORDE

Het decreet van 14 juli 1998 maakte het mogelijk om een OCMW-ziekenhuis te laten fuseren met een privéziekenhuis indien geopteerd wordt voor de rechtsvorm van vereniging zonder winstoogmerk. In Vilvoorde was dit de aanzet tot heroriëntering van het ziekenhuisbeleid met de vereiste schaalvergroting en rationalisering tot gevolg. Dit betekende een einde van een verzuild systeem met een belangrijke meerkost zonder toegevoegde waarde voor de samenleving. Op 1 januari 2002 ontstond het Algemeen Ziekenhuis Jan Portaels als fusie van het Van Helmont Ziekenhuis (OCMW) en de Sint-Jozefkliniek (Christelijke Mutualiteiten).

Wat betekent dit voor het aanbod aan levensbeschouwelijke zorg? Het AZ Jan Portaels is een open en pluralistische instelling die elke patiënt evenwaardig benadert, met respect voor de ideologische, filosofische en godsdienstige overtuiging en ongeacht de inkomens-, verzekerbaarheids- of vermogenssituatie. Het aanbod omtrent filosofische en godsdienstige ondersteuning wordt vermeld in de algemene onthaalbrochure van het ziekenhuis. Bij opname krijgt de patiënt - samen met de bundel opnameformulieren - een formulier 'levensbeschouwelijke zorg', waarop hij zijn vraag naar een bezoek of een gesprek kan weergeven. Bovendien vragen de verpleegkundigen de aanwezige patiënten iedere zaterdag of zij gebruik willen maken

van het communieaanbod en/of een gesprek wensen met een medewerker van de levensbeschouwelijke dienst. In het AZ Jan Portaels zijn medewerkers voor de katholieke eredienst en de vrijzinnig-humanistische levensbeschouwing tewerkgesteld. Bij vragen vanuit andere geloofsgemeenschappen wordt een beroep gedaan op de lokale dominee, imam, rabbijn of orthodoxe priester.

Hoewel de medewerkers van de dienst levensbeschouwelijke zorg in dienst zijn van het ziekenhuis, wordt hun inhoudelijke werking aangestuurd vanuit de zendende instanties. De moreel consulente en de ziekenhuispastor treden op als hoofdaanspreekpersoon voor de hen toegewezen afdelingen. Uiteraard verwijzen zij,

afhankelijk van de vraag en/of geloofsovertuiging van de patiënt, naar elkaar door. Wanneer de dienst onthaal een extramurale oproep doet, verwittigen zij de afwezige medewerkers van de dienst levensbeschouwelijke zorg via mail, zodat dezen nadien de nodige follow-up kunnen doen. De procedures voor het oproepen van de moreel consulente of de pastor zijn door iedere ziekenhuismedewerker te consulteren op intranet. Tweewekelijks is er een formeel overleg tussen de moreel consulente en de pastor. De pastor en de moreel consulente maken tevens deel uit van de stuurgroep palliatieve support. Dit is een groep medewerkers uit het ziekenhuis die als 'denktank' nagaat op welke manier de palliatieve zorg ge-

faciliteerd kan worden. Binnen deze stuurgroep wordt van hen een bewaken van het spirituele, existentiële luik binnen holistische zorg verwacht. Vermits zij op alle afdelingen van het ziekenhuis komen, hebben zij een goed beeld over de mogelijke knelpunten, de succesverhalen, etc.

Hans Heyndels

Hans Heyndels is voorzitter van het AZ Jan Portaels sinds 1 januari 2002. Hij nam als ondervoorzitter van het beheerscomité van het voormalige Van Helmont Ziekenhuis (OCMW-ziekenhuis Vilvoorde) deel aan de voorafgaande fusiegesprekken. Hij schrijft deze bijdrage in eigen naam.

Hallucinante situatie

In Mechelen kwam het openbare OCMW-ziekenhuis in handen van de katholieke vzw Emmaüs, zonder garanties op pluralistische geneeskunde. Het is een onderbelicht fenomeen: de openbare sector verliest terrein tegenover de privésector. Met andere woorden, de ontzuiling waar we de afgelopen decennia de mond van vol hadden, is een illusie. België verzuilt. Niet alleen in het onderwijs - kijk maar eens naar de evolutie van het hoger onderwijs en de associaties van de KUL met het merendeel van de hogescholen - maar dus ook in de gezondheidszorg. In 2008 bleek uit een antwoord op een parlementaire vraag aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Laurette Onkelinx (PS), dat 153 van de 209 algemene en psychiatrische ziekenhuizen in België tot de private sector behoren. Dat is 73% private sector versus 27% openbare sector. Vroeger lag die verhouding op 65% versus 35%. In Vlaanderen is de situatie nog hallucinanter: hier zijn 90 van de 112 ziekenhuizen, ofwel 80%, privé. (Björn Siffer)